

правоохоронних органів, на яких безпосередньо покладені обов'язки захисту ПІВ від порушень і протиправних посягань. Викладають цим категоріям працівників такі спеціалізовані навчальні курси: особливості кваліфікації злочинів у сфері інтелектуальної власності, методика розслідування справ у сфері інтелектуальної власності, порушення правил переміщення об'єктів ПІВ через митний кордон, процедура адміністративного розгляду порушень, основи криміналістичних досліджень злочинів у сфері інтелектуальної власності, основи судової експертизи у сфері ПІВ.

Відсутність кваліфікованих спеціалістів у сфері інтелектуальної власності, як стверджують О. Ш. Чомахашвілі та О. А. Ляшенко, призводить до труднощів з фіксацією правопорушень, установленням їх кваліфікацій, оформленням, проведенням попереднього розгляду матеріалів справ та доведенням їх до логічного завершення [2, с. 12; 3, с. 10].

Зауважимо, що ефективність митної діяльності, спрямованої на недопущення переміщення контрафактних товарів через митний кордон України, залежить від рівня підготовленості персоналу до виконання своїх функціональних обов'язків. При цьому слід наголосити, що працівникам митниць бракує спеціальних знань із питань інтелектуальної власності. До того ж скасування МОН України обов'язкового викладання дисципліни «Інтелектуальна власність» у ВНЗ вкрай негативно відбивається на підготовці митників, які в майбутньому перевірятимуть товар на наявність порушення ПІВ. Скасування обов'язкового викладання курсу з інтелектуальної власності суперечить і зобов'язанням України перед ЄС в частині удосконалення правової основи охорони та захисту ПІВ, концепційним завданням реформування державної митної справи. Тому вважаємо доцільним повернути цю дисципліну до навчального плану всіх ВНЗ III–IV рівнів акредитації незалежно від їх підпорядкування і форми власності для студентів, які навчаються за освітньо-професійними програмами магістра.

Отже, для ефективного захисту ПІВ на митному кордоні України слід створити ефективну систему управління митницями, функціонування якої дозволить оперативно боротися з переміщенням контрафактних товарів.

Список бібліографічних посилань

1. Про схвалення Концепції залучення компаній (радників) до реформування митниць Державної фіскальної служби : розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.02.2016 № 267-р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 30. Ст. 1213.

2. Чомахашвілі О. Ш. Адміністративно-правове регулювання охорони прав на промислові зразки в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2008. 19 с.

3. Ляшенко О. А. Адміністративно-правове регулювання діяльності ОВС в сфері захисту права інтелектуальної власності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Херсон, 2011. 19 с.

Одержано 03.03.2019

УДК 341.217

Павло Вікторович ФОМІН,

аспірант кафедри міжнародного і європейського права

юридичного факультету

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ СПІВРОБІТНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ (ІНТЕРПОЛ)

Міжнародна організація кримінальної поліції – Інтерпол (далі –Організація) була заснована задля досягнення таких цілей, як забезпечення та сприяння якомога ширшій взаємодопомозі між усіма органами кримінальної поліції в межах законів, які існують у різних країнах, і в дусі «Загальної декларації прав людини» та створення і розвитку установ, які можуть здійснити ефективний внесок у запобігання і припинення злочинів (ст. 2) [1]. Досягнення означених цілей забезпечується шляхом ефективного та належного виконання функцій співробітниками організації. У Генеральному секретаріаті Інтерполу працює близько 800 співробітників з різних держав світу. Приблизно третина – прикомандировані від своїх національних правоохоронних органів держав-членів Інтерполу; інші є міжнародними цивільними службовцями, найнятими за контрактом безпосередньо Організацією. Так, Статутом Інтерполу закріплено, що Генеральний

секретаріат складається з Генерального секретаря, технічного й адміністративного персоналу, який забезпечує роботу Організації (ст. 27) [1]. Положеннями про персонал також визначено, що посадові особи Організації є міжнародними посадовими особами, тому їх обов'язки є не національними, а виключно міжнародними; вони зобов'язані виконувати свої функції і виключно з урахування інтересів Організації та не повинні запитувати або отримувати жодні інструкції від будь-якого уряду або органу, не пов'язаного з Організацією (положення 1.2) [2]. Крім цього, такий персонал має дотримуватися основних цінностей у своїй діяльності, серед яких повага, чесність, командна робота та інновації. Міжнародні посадові особи повинні керуватися такими цінностями, які вони втілюють у своїй роботі і повсякденній діяльності за допомогою відповідних дій і поведінки. Разом з тим, варто зазначити, що проходження міжнародної цивільної служби нерідко може бути пов'язано з порушенням прав службовців, закріплених як основними міжнародно-правовими актами з прав людини, так і внутрішнім правом організації (Правила, положення, інструкції про персонал тощо), що у свою чергу може негативно вплинути на роботу Організації в цілому. З огляду на це, важливою умовою недопущення і припинення таких випадків та відновлення порушених прав службовців є необхідність створення внутрішніх механізмів захисту персоналу.

Керівництвом для персоналу, що включає в себе Положення і Правила про персонал закріплено внутрішні положення, що регулюють діяльність посадових осіб Інтерполу. Ними детально регламентовано основні умови роботи, права й обов'язки, порядок захисту прав персоналу тощо.

Так, відповідно до Положень про персонал будь-яка посадова особа Організації або, за можливості, будь-яка особа, зазначена у статті II (6) Статуту Адміністративного трибуналу Міжнародної організації праці (далі – АТ МОП), може оскаржувати адміністративне рішення, прийняте Генеральним секретарем, яке завдає шкоди її інтересам і суперечить умовам її трудового договору або будь-яким відповідним нормам цих Положень, Правил про персонал або Інструкцій для персоналу; подавати скаргу в письмовому вигляді з проханням до Генерального секретаря прийняти рішення за її справою, підстави якого раніше не були предметом будь-якого рішення Генерального секретаря. Генеральний секретар повинен повідомити про своє рішення, зазначивши причини, відповідній посадовій особі протягом 60 календарних днів після отримання скарги. Ненадання відповіді в означений термін вважається непрямим рішенням про відхилення, яке також може бути оскаржене.

Рішення може бути оскаржено в межах Організації або через процедуру перегляду («Review procedure») чи безпосередньо через процедуру внутрішнього оскарження («The internal appeal procedure»). Ці дві процедури не можуть бути ініційовані одночасно стосовно одного і того ж рішення (положення 13.1) [2].

Оскарження рішення в порядку процедури перегляду або процедури внутрішнього оскарження має бути здійснено в межах встановлених строків позовної давнини: 30 календарних днів з моменту повідомлення про оскаржуване рішення – для процедури перегляду та 60 календарних днів – для внутрішнього оскарження (правило 13.1.1). У будь-якому випадку запит має бути поданий в письмовій формі, підписаний і датований заявником та містити такі документи: копія оскаржуваного рішення, письмовий виклад обставин (правило 13.1.2). Після отримання запиту, Генеральний секретар здійснює його перевірку на предмет прийнятності і приймає відповідне рішення про відхилення або прийняття запиту (13.1.3).

У випадку використання всіх засобів, наявних у розпорядженні посадовою особою відповідно до положення 13.1 Положень про персонал, вона має право звернутися до АТ МОП (положення 13.4). Відповідно до положень статті VII (2) Статуту АТ МОП, апеляція повинна бути подана протягом 90 календарних днів з моменту повідомлення посадовою особою про оскаржуване рішення [3]. Крім цього, за погодженням з посадовою особою, Генеральний секретар може звільнити останню від обов'язку вичерпати внутрішні процедури, уповноваживши її оскаржити рішення безпосередньо до АТ МОП. У таких випадках оспорюване рішення є остаточним і вважається, що посадова особа вичерпала всі інші засоби його оскарження. Варто також зазначити, що в тому випадку, якщо Генеральний секретар не здійснить жодних дій протягом 60 календарних днів, коли йому буде передано запит про перегляд або внутрішню апеляцію, оспорюване рішення вважається остаточним і може бути оскаржене в АТ МОП. Подача апеляції до АТ МОП не зупиняє виконання оскаржуваного рішення (правило 13.4.1) [2].

Таким чином, виходячи з означеного вище, доходимо висновку, що захист прав співробітників міжнародних міжурядових організацій (далі – ММУО) відіграє важливу роль у

забезпеченні роботи організації в цілому. Задля цього в межах більшості ММУО функціонують внутрішні органи і процедури, метою яких є вирішення виникаючих спорів під час проходження міжнародної цивільної служби відповідними співробітниками.

Список бібліографічних посилань

1. Constitution of the ICPO-INTERPOL. URL: <https://www.interpol.int/About-INTERPOL/Legal-materials> (дата звернення: 11.03.2019).
2. Interpol Staff Manual [I.C./SREG/GA/1987(2004)] [I.C./SRUL/EC/1988(2015)]. URL: <https://www.interpol.int/contentinterpol/search?SearchText=manual+staff&x=0&y=0> (дата звернення: 11.03.2019).
3. Статут Адміністративного трибунала Международной организации труда // International Labour Organization : сайт. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_498756.pdf (дата звернення: 10.03.2019).

Одержано 15.03.2019

УДК 341.4

Ліна Олександрівна ФОМІНА,

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри міжнародного і європейського права
юридичного факультету
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ПРАВА НА БЕЗПЕКУ ЖЕРТВ І СВІДКІВ ЗЛОЧИНІВ В АКТАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Право на забезпечення безпеки є одним із основоположних у системі прав і свобод людини, що знайшло своє закріплення в універсальних і регіональних міжнародно-правових актах. Так, Загальною декларацією прав людини 1948 р. гарантовано право кожної людини на життя, свободу і особисту недоторканність (ст. 3). Аналогічна за змістом норма відображена в положеннях Міжнародного пакту про громадянські й політичні права 1966 р. (ст. 9 (1)), Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (ст. 5 (1) тощо). Питання безпеки людини також є обговорюваним у межах Європейського Союзу (далі – ЄС). Так, у проголошеній Європейським парламентом, Радою і Комісією Хартії основних прав ЄС закріплено, що кожна людина має право на фізичну недоторканність і недоторканність психіки (ст. 3 (1)).

Варто зазначити, що велика кількість документів, прийнятих у межах ЄС, присвячена питанням забезпечення безпеки жертв і свідків злочинів. Так, у прийнятій 23 листопада 1995 р. Резолюції №95/C/327/04 «Про захист свідків у боротьбі з міжнародною організованою злочинністю» Рада ЄС закликала держав-учасниць гарантувати належний захист свідків із урахуванням таких рекомендацій як, зокрема: можливість компетентних органів, за власною ініціативою або на прохання свідка, прийняти рішення, відповідно до якого відомості про свідка будуть відомі лише цим органам; можливість використання аудіовізуальних засобів при дачі показань свідками (п. А (6) (8) [1].

15 березня 2001 р. Рада ЄС прийняла основоположне рішення «Про місце жертв злочинів у кримінальному судочинстві», в якому зазначено, що кожна держава-учасниця має забезпечити відповідний рівень захисту для жертв та, де це прийнятно, їхніх родин або осіб в аналогічній ситуації, особливо щодо їхньої безпеки та захисту їхнього особистого життя там, де, на думку компетентних осіб, існує ризик дій у відповідь або серйозне свідоцтво твердого наміру порушити їхнє особисте життя; кожна держава-учасниця повинна гарантувати, що там, де існує необхідність захисту жертв, особливо найбільш вразливих з них, від наслідків надання свідчень у відкритому судовому засіданні, жертвам можуть, за рішенням суду, надати право давати свідчення таким способом, який допоможе у досягненні цієї мети будь-якими доступними засобами, що сумісні з її основними правовими принципами. Окрім того, акцентовано увагу на необхідності уникати контакту між жертвами та правопорушниками у приміщенні суду, якщо тільки такий контакт не є необхідним для кримінального судочинства та рекомендовано там, де це прийнятно, створити в судових приміщеннях спеціальні кімнати очікування для жертв (ст. 8 (1) (3) (4)) [2].

Положеннями Директиви Європейського парламенту та Ради ЄС 2012/29/ЄС від 25 жовтня 2012 р. «Про встановлення мінімальних стандартів щодо прав, підтримки і захисту жертв